

Východisková pozícia Slovenskej republiky k politike súdržnosti Európskej únie po roku 2020

Úvod

Cieľom predkladaného dokumentu je stanoviť východiskovú pozíciu Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) k politike súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ“) po roku 2020, ktorá umožní SR aktívne formovať prebiehajúcu diskusiu na úrovni EÚ, ako aj na národnej úrovni, o budúcnosti tejto významnej politiky EÚ. Dokument je zameraný na najdôležitejšie aspekty politiky súdržnosti EÚ. Keďže očakávame predloženie legislatívnych návrhov Európskej komisie (ďalej len „EK“) k podobe politiky súdržnosti po roku 2020 na diskusiu až v roku 2018, pri vypracovaní predkladaného materiálu sa vychádzalo z doteraz zverejnených dokumentov zo strany EK, Európskeho parlamentu, Výboru regiónov, Európskeho dvora audítorov, implementačnej praxe z predchádzajúcich programových období, ako aj z výsledkov už uskutočnených diskusií v tejto oblasti na úrovni SR a EÚ.

Na základe dokumentov EÚ, ktoré boli publikované v poslednom období (Biela kniha o budúcnosti EÚ, Diskusný dokument o budúcnosti financií), je zrejmé, že budúci rozpočet EÚ po roku 2020 bude dosiahnutím rovnováhy medzi: existujúcimi politikami a novými výzvami; stabilitou a flexibilitou; podporovaním národných priorít a zaistovaním verejných statkov a pridanej hodnoty EÚ; dôrazom na procesné výdavkové pravidlá a dôrazom na výsledky prostredníctvom jednoduchších a transparentnejších pravidiel a nástrojov; priamymi výdavkami, dotáciami, finančnými nástrojmi, grantmi a verejno-súkromnými partnerstvami, spolufinancovaním, kombinovaným financovaním; mnohými oblasťami aktivít, mnohými nástrojmi a vyššou mierou strategickej súdržnosti, koordináciou a menším počtom nástrojov.

Významným priestorom na diskusiu o politike súdržnosti po roku 2020 boli **podujatia organizované počas slovenského predsedníctva v Rade EÚ** v 2. polovici roka 2016. Mnohé témy sú stále aktuálne, niektoré dôležité odkazy boli schválené aj prostredníctvom záverov Rady pre všeobecné záležitosti (GAC) z novembra 2016, ktoré sú tiež dobrým základom pre prebiehajúce formálne a neformálne diskusie o budúcej podobe politiky súdržnosti po roku 2020. Východiskovú pozíciu SR ovplyvňuje tiež **spolupráca s krajinami Vyšehradskej štvorky** a snaha o identifikáciu spoločných názorov v určitých otázkach.

S cieľom aktívne spolupracovať a prispievať k formovaniu politiky súdržnosti po roku 2020 bola v podmienkach SR vytvorená pracovná skupina **"Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+"**. Pracovná skupina je zložená zo širokého spektra sociálno-ekonomických partnerov zastupujúcich štátnu správu, územnú samosprávu, subjekty územnej spolupráce, akademickú obec, záujmové a profesijné skupiny, organizácie zastupujúce zamestnávateľov a zamestnancov, ako aj mimovládne neziskové organizácie. Dialóg s partnermi začal v marci 2017 prvým zasadnutím tejto pracovnej skupiny, na ktorom bol predstavený aj **dotazník o politike súdržnosti po roku 2020**. Jeho výsledky, rovnako, ako aj **závery z odborného seminára „Politika súdržnosti EÚ – skúsenosti a perspektíva po roku 2020“** s účasťou medzinárodných expertov, ktorý sa uskutočnil v máji 2017 v Bratislave, boli využité pri vypracovaní tejto východiskovej pozície.

Za účelom úspešného procesu negociácií k budúcej podobe politiky súdržnosti sú v štádiu rozpracovania podporné analytické a koncepčné dokumenty na národnej úrovni, ktorých

cieľom je napomáhať k efektívnemu procesu prípravy strategických a programových dokumentov SR po roku 2020.

Význam politiky súdržnosti sa naplno prejavil v zmiernení dopadov globálnej hospodárskej a finančnej krízy na slovenskú ekonomiku, ktorej negatívny efekt by bol bez využitia finančnej podpory z fondov EÚ výrazne vyšší. Z hľadiska kvantifikovateľného sociálno-ekonomického vplyvu fondov EÚ, väčšina hodnotení dospela k záveru, že politika súdržnosti na Slovensku ovplyvňuje rast hrubého domáceho produktu (ďalej len „HDP“). V roku 2003 dosiahol HDP na obyvateľa 55 %, zatiaľ čo dnes je to 77 % priemeru EÚ¹. Štúdie ukazujú, že investície realizované prostredníctvom politiky súdržnosti predstavovali približne 25 %² skutočnej konvergencie HDP a zvýšili HDP o 3,5 %³.

Investície z fondov EÚ ovplyvnili konvergenčný proces slovenských regiónov a prispeli k zmierneniu regionálnych rozdielov v SR. Bez politiky súdržnosti by sa konvergenčný proces zastavil až v 6 z 8 regiónov Slovenska⁴. Taktiež, bez podpory z fondov EÚ, by došlo k výraznému poklesu zamestnanosti. Napriek tomu, v zmysle hodnotenia regionálnych disparít v krajinách OECD, SR patrí pri hodnotení niektorých ukazovateľov stále ku krajinám s pomerne veľkými regionálnymi rozdielmi. Z týchto dôvodov má aj v budúcom programovom období politika súdržnosti EÚ pre SR svoje opodstatnenie.

Politika súdržnosti EÚ významne prispieva k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a konvergencii regiónov EÚ, a preto by mala zostať jedným z kľúčových pilierov rozpočtu EÚ aj po roku 2020. Jej pozitívne účinky sú jasne preukázateľné a opodstatnenosť tejto politiky potvrdili viaceré štúdie a hodnotenia aj na úrovni EÚ, napr. ex post hodnotenie EK na roky 2007 – 2013⁵, hodnotiaci štúdia o prínosoch pre EÚ-15 vyplývajúca z realizácie politiky súdržnosti v krajinách Vyšehradskej štvorky⁶ a pod.

SR presadzuje zachovanie silnej pozície politiky súdržnosti v budúcom viacročnom finančnom rámci EÚ po roku 2020, vrátane udržania jej percentuálneho pomeru na čo najvyššej úrovni na celkovom rozpočte EÚ, ako hlavnej investičnej politiky EÚ na podporu rastu a zamestnanosti. Pri dosahovaní hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti EÚ je potrebné venovať väčšiu pozornosť meniacej sa situácii jednotlivých regiónov EÚ, využívajúc ich rozmanitosť a danosti v prospech dosiahnutia ich konkurenčnej výhody. SR preto presadzuje zachovanie strategickkej stability politiky súdržnosti po roku 2020. Zároveň však navrhuje väčšiu mieru flexibility v prospech podpory špecifických potrieb a vlastných, endogénnych možností rozvoja jednotlivých regiónov EÚ. Politika súdržnosti nemôže byť vnímaná ako „núdzová“ politika, na úkor ktorej majú byť financované krízové situácie spojené s novými výzvami EÚ.

¹ <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tec00114>

² http://www.ewaluacja.gov.pl/media/33004/one_pager_en.pdf ; <http://www.ewaluacja.gov.pl/strony/badania-i-analzy/wyniki-badan-ewaluacyjnych/badania-ewaluacyjne/how-do-eu-15-member-states-benefit-from-the-cohesion-policy-in-the-v4/>

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/expost2013/wp1_sk_report_en.pdf (page 18)

⁴ http://ekonom.sav.sk/uploads/journals/334_impact_of_coheion_policy_on_regional_development_of_slovakia.pdf

⁵ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/expost2013/wp1_swd_report_en.pdf

⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/swd-2016-452-final_en.pdf

⁶ www.ewaluacja.gov.pl https://www.ewaluacja.gov.pl/media/33004/one_pager_en.pdf

Základné črty politiky súdržnosti

Na úrovni EÚ je potrebné zverejniť strategický dokument (alebo súbor hlavných cieľov v oblasti hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti), ktorý bude reagovať na aktuálne výzvy pre rozvoj EÚ a v strednodobom horizonte definuje hlavné spoločné priority a ciele EÚ po roku 2020 (nástupca stratégie EÚ 2020), k napĺňaniu ktorých bude prispievať aj politika súdržnosti EÚ.

V súvislosti s potrebou posilňovania rôznych foriem inovácií v regiónoch EÚ, SR podporuje využívanie tzv. „stratégií inteligentnej špecializácie“ v rámci politiky súdržnosti EÚ. Štúdie⁷ a doterajšie skúsenosti poukazujú na to, že využívanie týchto stratégií pri smerovaní podpory z fondov EÚ je najefektívnejšie vo viac rozvinutých regiónoch, pri nadnárodnej výskumnej spolupráci, ako aj pri podpore medzisektorovej spolupráce v menej rozvinutých regiónoch. V menej rozvinutých a inovatívnych regiónoch s obmedzenými možnosťami diverzifikácie by prístup inteligentnej špecializácie nemal prinášať obmedzenia podpory z európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“). V stanovených sektoroch inteligentnej špecializácie by mali byť zohľadňované existujúce prepojenia aktérov s veľkými podnikmi a priamymi zahraničnými investíciami, ako aj snahy o udržanie a návrat vysokokvalifikovanej pracovnej sily, najmä výskumníkov a expertov zo zahraničia. Tieto stratégie by sa v budúcnosti mohli obsahovo rozšíriť a zmeniť na komplexnejšie stratégie, ktoré by zahŕňali aj ďalšie aspekty, ako napr. vzdelávanie, či odbornú prípravu.

V súvislosti s novou technologickou revolúciou (Industry 4.0) je pre SR rovnako dôležitou podpora informatizácie spoločnosti, vrátane pokrytia prevádzkových nákladov na informačno-komunikačné technológie v prostredí elektronickej verejnej správy⁸.

S cieľom efektívnejšieho využívania prostriedkov z fondov EÚ by mala byť **podpora koncentrovaná do menšieho počtu priorít**, ktorých výber **zo zoznamu spoločných cieľov EÚ** by mal byť v kompetencii členského štátu, a to pri dodržaní princípu partnerstva a viacúrovňového riadenia. Medzi spoločné ciele EÚ by mali patriť najmä podpora výskumu a inovácií v prepojení na súkromné a verejné subjekty, informatizácia spoločnosti, nízkouhlíkové hospodárstvo, obehové hospodárstvo a ekonomika zeleného rastu, ochrana životného prostredia, rozvoj dopravnej infraštruktúry, vzdelávanie a odborná príprava, sociálna inklúzia, či podpora rastu a udržania zamestnanosti, s osobitným dôrazom na integráciu marginalizovaných rómskych komunít. Spôsob, ako dosiahnuť tieto ciele na národnej a regionálnej úrovni, by mal byť **flexibilný**, t. j. nemal by byť predmetom legislatívy EÚ, ale spoločného riadenia fondov medzi EK a každým členským štátom EÚ. Jednotlivým členským krajinám by mal byť ponechaný dostatočný priestor na to, aby si mohli prispôbiť tematický rozsah spoločných cieľov stanovených na úrovni EÚ svojim územným možnostiam a úrovni rozvoja daného územia a alokácii zdrojov z príslušných fondov EÚ. Znamená to napr., že územie, ktoré nemá dostatočné zázemie na vybudovanie infraštruktúry pre transfer nových poznatkov v oblasti inovačných technológií, by sa malo viac orientovať na podporu inovácií v službách. Alebo, územie s vysokým podielom chráneného územia v rámci Natura 2000 by sa malo viac orientovať na tovary a služby spojené s ekonomikou zeleného rastu alebo na súvisiacu výskumnú činnosť, atď. Takýto prístup si v praxi vyžaduje aktívne zapojenie sociálno-ekonomických partnerov v duchu princípov viacúrovňového

⁷ Napr. <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2017/SK/COM-2017-376-F1-SK-MAIN-PART-1.PDF>
http://ec.europa.eu/research/openvision/pdf/rise/crespo-balland-boschma-rigby_regional_diversification.pdf

⁸ Oprávnenosť prevádzkových nákladov len pre informačno-komunikačné technológie slúžiace na plnenie všeobecného a verejného záujmu v rámci politik EÚ.

riadenia a **uplatňovanie tematickej koncentrácie na základe územného prístupu**. SR preto navrhuje zrušenie povinného ohraničenia tematického rozsahu podpory pre jednotlivé kategórie regiónov, ako aj povinné minimálne limity pre jednotlivé tematické ciele, či fondy EÚ.

Politika súdržnosti by mala aj po roku 2020 **podporovať všetky regióny EÚ**, pričom intenzívnejšie by mali byť podporované menej rozvinuté regióny. Smerovanie podpory aj do rozvinutejších regiónov má však rovnako svoje opodstatnenie. Pre EÚ je kľúčové zachovať a podporovať vedúce postavenie najrozvinutejších regiónov, ktoré kumulujú ekonomickú aktivitu a sú zdrojom globálnej konkurencieschopnosti EÚ. Je zrejmé, že s touto kategóriou regiónov sa spájajú najmä osobitné problémy spojené s veľkými mestami, metropolami, či aglomeráciami, ako sú napr.: vysoká intenzita dopravy, znečistenie životného prostredia, bezdomovectvo a dlhodobá nezamestnanosť, sociálne vylúčenie, negatívny demografický vývoj, nedostatočné odborné vzdelávanie pracovnej sily, atď. Zároveň, podpora rozvinutejších regiónov môže napomôcť aj menej rozvinutým regiónom prostredníctvom pôsobenia synergických efektov, distribúciou dobrých skúseností, transferom poznatkov, vedomostí a pod.

Uplatňovanie horizontálnych princípov, ktoré sú identifikované ako zásady EÚ pre politiku súdržnosti, by malo byť v podmienkach členských štátov aplikované a monitorované ako povinné kritérium na programovej a projektovej úrovni.

Politika súdržnosti by sa mala naďalej zakladať na viacúrovňovom modeli zdieľaného riadenia a na zásade partnerstva, čím sa zabezpečí zodpovednosť za vykonávanie politiky súdržnosti medzi všetkými zúčastnenými stranami na európskej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Makroekonomický ukazovateľ HDP sa aj naďalej javí byť jedným z vhodných ukazovateľov pre definovanie oprávnenosti regiónov na podporu a stanovenie výšky národnej alokácie. Avšak, pre komplexnejšie hodnotenie dosiahnutej úrovne rozvoja regiónu a pre účely definovania jednotlivých skupín či kategórií regiónov, je vhodné **doplniť k HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily aj iné ukazovatele**, ktoré by zohľadňovali najmä sociálne aspekty života v regióne, prípadne aj environmentálne, demografické, či územné aspekty, a to za predpokladu dostupnosti týchto údajov a uplatniteľnosti vo všetkých členských štátoch EÚ. HDP je primárne ukazovateľom na meranie ekonomickej výkonnosti, nie rozvoja, ale má dlhú tradíciu a vysokú štatistickú kvalitu. Zároveň predstavuje jednoduchý a priamočiary ukazovateľ založený na jasnej metodike a ako kľúčový ekonomický ukazovateľ ho preto nebude možné úplne nahradiť. Často však dochádza k jeho skresleniu v dôsledku vysokého počtu neregistrovaných ľudí, ktorí vykonávajú svoju pracovnú činnosť v danom regióne a migrujú za prácou do iných regiónov; či registrácie veľkých spoločností s celoštátnou pôsobnosťou alebo rozličných cenových úrovní životných nákladov v jednotlivých regiónoch. Politika súdržnosti po roku 2020 by preto mala takéto „štatistické efekty“ zohľadniť pri definovaní stratégie podpory jednotlivých regiónov EÚ.

Zastávame názor, že v súčasnom programovom období existujú neprimerane veľké rozdiely vo výške pridelených prostriedkov na jednotlivé kategórie regiónov na úrovni NUTS 2, osobitne v prípade kategórie menej rozvinutých a prechodných regiónov. V budúcom období podporujeme zmiernenie výrazného nepomeru vo výške pridelených finančných prostriedkov EÚ pre jednotlivé kategórie regiónov EÚ, ktoré vykazujú iba relatívne nízke percentuálne rozdiely v dosiahnutej úrovni rozvoja.

SR presadzuje zachovanie súčasnej miery maximálnej výšky spolufinancovania pomoci z fondov EÚ.

SR podporuje, aby pri projektoch financovaných zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu EÚ bola daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) nad'alej oprávneným výdavkom v tých prípadoch, keď je DPH nevratná podľa vnútroštátnych právnych predpisov. Jasné definovanie DPH, ako oprávneného nákladu, výrazne zvyšuje mieru implementácie fondov EÚ. Zároveň je potrebné jasné stanovenie pravidiel oprávnenosti DPH vo vzťahu prijímateľ – prevádzkovateľ – užívateľ v prípadoch, kedy tovary a služby podliehajú plateniu DPH.

SR očakáva **širšiu možnosť využitia a kombinovania rôznych nástrojov podpory** pre dosiahnutie stanoveného cieľa operácie prijímateľa. Na úrovni SR bola zo strany sociálno-ekonomických partnerov vyjadrená **podpora posilneniu výsledkovej orientácie** politiky súdržnosti, a to aj prostredníctvom využívania vhodných motivačných nástrojov.

Napriek tomu, že **výkonnostná rezerva** doposiaľ nebola v podmienkach členských štátov EÚ pridelená, na základe skúseností z procesu programovania sa ukázalo, že tento nástroj **neposkytuje želanú mieru motivácie** pre členské štáty, ktoré pri identifikácii míľnikov často pristúpili k stanoveniu menej ambiciózných a ľahšie dosiahnuteľných cieľov. Pre efektívnejšie využívanie tohto nástroja sa javí možnosť stanovenia osobitnej rezervy na úrovni EÚ, ktorá by mohla byť jedným z motivačných nástrojov pre členské štáty a taktiež byť zdrojom financovania nových neočakávaných výziev oprávnených na podporu v rámci politiky súdržnosti. Tieto zdroje by sa po ich pridelení konkrétnym členským štátom (na základe vopred definovaných objektívnych kritérií) mali implementovať v súlade s princípmi spoločného riadenia fondov EÚ. Obdobným spôsobom možno po roku 2020 využívať aj prípadné „zrušené záväzky“ členských štátov, ktoré by do takejto „rezervy“ mohli byť rovnako presunuté.

Jedným z faktorov rovnováhy medzi stabilitou a flexibilitou vo financovaní po roku 2020 je aj trvanie viacročného finančného rámca EÚ. SR podporuje **zachovanie sedemročného programového obdobia 2021 - 2027 vrátane pravidla n+3**. Aj napriek tomu, že kratšie trvanie programového obdobia by prinieslo väčšiu flexibilitu a uľahčilo by prispôbovanie sa neočakávanému vývoju, súčasná dĺžka umožňuje predvídateľnosť a dostatok času na rozbeh investícií, ako aj realizáciu preventívnych opatrení na zvýšenie výkonnosti investícií na začiatku programového obdobia.

Zdieľané riadenie politiky súdržnosti

Pre implementáciu politiky súdržnosti podporujeme, ako najlepší model, **zachovanie zdieľaného riadenia**, pričom musíme otvorene diskutovať o tom, ako tento model čo najviac vylepšiť. Základom je sústrediť sa na dosahovanie očakávaných výsledkov, na významné zjednodušenie implementačného mechanizmu a odstraňovanie administratívnej záťaže tak pre riadiace orgány, ako aj pre prijímateľov. Je potrebné **zvýšiť dôveru medzi EK a členskými štátmi** a zamerať sa skôr na preventívne opatrenia. EK by mala byť v oveľa väčšej miere zapojená do procesu implementácie politiky súdržnosti, osobitne pri riešení špecifických tém daného členského štátu EÚ.

Pre lepšie využívanie finančných prostriedkov EÚ je nevyhnutné dôsledne uplatňovať princípy partnerstva a viacúrovňového riadenia a aktívne zapájať hospodárskych a sociálnych

partnerov do všetkých procesov politiky súdržnosti, to znamená – do plánovania, implementácie, monitorovania aj hodnotenia.

Strategický rozmer politiky súdržnosti si vyžaduje aplikáciu strategického plánovania a koordinácie so spoločnou poľnohospodárskou politikou EÚ a spoločnou rybárskou politikou EÚ a s tým spojenú prípravu strategických dokumentov. Na národnej úrovni by mal **spoločný strategický dokument pre fondy EÚ** jasne pomenovať hlavné strategické priority a ciele na úrovni každého regiónu a ich príspevok k plneniu cieľov EÚ, spôsob financovania, ako aj identifikáciu ex ante kondicionalít pre úspešnú implementáciu fondov EÚ v danom členskom štáte, resp. regióne, vyrokovaných s EK. Zároveň by mal plne rešpektovať legislatívne špecifiká pre jednotlivé politiky EÚ. Tento dokument by mal byť taktiež menej opisný a mali by v ňom byť odstránené požiadavky, ktoré vytvárajú duplicitu aj na úrovni programových dokumentov. Rovnako je potrebné zabezpečiť komplementárnosť uvedeného strategického dokumentu s inými nástrojmi EÚ. Vzhľadom na jeho strategický charakter bude nevyhnutné legislatívne zosúladiť pravidlá všetkých politik a nástrojov obsiahnutých v budúcom strategickom rámci na úrovni EÚ.

Obdobné zjednodušenie je nevyhnutné vykonať aj na úrovni programov. **Programové dokumenty** by mali byť stručné, bez opisných častí tak, aby dokázali pružne reagovať na zmeny v regionálnom kontexte. Časové obdobie nevyhnutné na prípravu a schvaľovanie strategických a programových dokumentov (t. j. proces programovania) by sa v súvislosti s navrhovanými zmenami malo výrazne skrátiť tak, aby bolo možné čím skôr začať proces implementácie týchto dokumentov.

V súvislosti s dosahovaním strategicky dôležitých cieľov EÚ, SR podporuje zachovanie oprávnenosti výdavkov na veľké projekty v rámci zdieľaného riadenia, ktoré významne prispievajú k zabezpečeniu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v podmienkach dotknutých členských štátov EÚ.

Zjednodušenie je dôležité obsiahnuť aj v procesoch monitorovania a hodnotenia. Z pohľadu politiky súdržnosti si to vyžaduje najmä zjednodušenie rozsahu výročných a priebežných správ, ktoré členské štáty povinne zasielajú EK. EK by mala tam, kde je to vhodné, výrazne posilniť svoju angažovanosť a asistenciu pri monitorovaní počas implementácie programu.

V budúcom programovom období je rovnako nevyhnutné **zredukovať počet povinných sledovaných ukazovateľov**. V súvislosti s potrebou posilnenia výsledkovej orientácie politiky súdržnosti bude musieť byť venovaná významná pozornosť v systéme monitorovania a hodnotenia **výsledkovým ukazovateľom**. Systém ukazovateľov, ktoré bude potrebné vykazovať zo strany členského štátu EK, musí byť **konzistentnejší, založený iba na sledovaní spoločných ukazovateľov EÚ a priebežného plnenia ich čiastkových cieľov**. Za týmto účelom by sa mala zharmonizovať terminológia a spôsob sledovania ukazovateľov medzi jednotlivými EŠIF.

Za účelom uľahčenia šírenia povedomia o výsledkoch politiky súdržnosti, vítame a podporujeme jednotnú komunikačnú stratégiu ako základný rámec stanovený EK, ktorá pomôže členským štátom konzistentným spôsobom šíriť informácie o podpore z fondov EÚ. Informácie poskytované občanom by mali byť podávané v zrozumiteľnej, ľahko pochopiteľnej, ale pritom inovatívnej forme, ktorá zodpovedá ére digitalizácie. Je potrebné

zlepšiť viditeľnosť konkrétnych prínosov politiky súdržnosti pre občanov prostredníctvom zlepšenia metód publicity a dostať tak politiku súdržnosti do širšej verejnej diskusie.

Územné zameranie politiky súdržnosti

Považujeme za nevyhnutné podporiť širšie využívanie integrovaného prístupu, ktorý umožní podporu **všetkých typov územia** pri dodržiavaní zásady primeranosti, s osobitnými opatreniami pre konkrétne regióny EÚ. Dôležité v tejto súvislosti bude preukázanie vplyvov pomoci z fondov EÚ na územnú súdržnosť.

Nedostatočné prepojenie miestnej a regionálnej úrovne, ako aj limitované prostriedky, neumožňujú dostatočne rozvinúť a využiť subregionálny a miestny rozvojový potenciál. Je preto dôležité posilniť integrovaný územný prístup na regionálnej a miestnej úrovni, **ktorý musí byť jedným z kľúčových prvkov mechanizmu implementácie politiky súdržnosti po roku 2020**. Vo fáze programovania je tak nevyhnutné identifikovať oblasti intervencií, ktoré budú podporované z národnej úrovne (napr. veľké infraštruktúrne projekty, výskum a inovácie s dopadom na celé územie a pod.). Ostatné intervencie je potrebné realizovať len na základe integrovaného územného prístupu, ktorý bude synergicky prepájať regionálnu a subregionálnu/miestnu úroveň a zohľadňovať vzťahy medzi mestom a vidiekom, centrom a perifériou.

Podpora verejného sektora by sa mala prioritne zamerať na investície prispievajúce k rastu a zamestnanosti, s cieľom zabezpečenia lepšej udržateľnosti investícií. V tomto kontexte sú kľúčové administratívne kapacity, a to najmä na subregionálnej/miestnej úrovni pre proces prípravy, riadenia a požadovanej realizácie integrovaných územných prístupov.

Dôležitou úlohou takéhoto integrovaného územného prístupu bude správne prepojenie prístupu „top down“ (zhora nadol) s prístupom „bottom up“ (zdola nahor). Predpokladom by malo byť efektívne fungovanie viacúrovňového riadenia, kde sú zapájaní partneri zo všetkých úrovní a spolupracujú pri identifikácii potrieb a investičných priorít, ako aj hľadani optimálnych riešení pre rozvoj regiónov.

Pre efektívnejšiu realizáciu integrovaného územného prístupu je potrebné zjednodušiť pravidlá a umožniť administratívne nenáročnú kombináciu rôznych zdrojov prostredníctvom **širšieho a jednoduchšieho využitia multifondových programov**, ktoré umožnia komplexné riešenia prioritných problémov jednotlivých regiónov a koncentrovať podporu na hlavné ciele a investície na subregionálnej úrovni, a to s dôrazom na celkové zvýšenie ich konkurenčnej výhody.

Možnosť kombinácie EŠIF v rámci podpory regionálneho a subregionálneho rozvoja prostredníctvom viacerých integrovaných nástrojov prináša prílišnú administratívnu záťaž v rámci programovacieho, ako aj implementačného procesu na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. S cieľom potreby výrazného zjednodušenia podpory regionálnej a subregionálnej/miestnej úrovne by sa **rôzne nástroje integrovaného prístupu podporované z EŠIF** (ako sú CLLD, Integrované územné investície, Spoločný akčný plán), mali **zlúčiť pod jeden typ integrovaného územného prístupu**, a to v nadväznosti na úplnú harmonizáciu pravidiel platných pre podporu miestneho rozvoja. Cieľom finančného riadenia, kontroly a auditu hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelnosti vynaložených finančných prostriedkov EÚ v rámci takéhoto integrovaného územného prístupu by malo byť výlučne iba overenie, či boli splnené stanovené ciele a priority identifikované v integrovanej územnej

stratégii. Tak, ako je povinnosť stanovenia minimálneho podielu pre príspevok príslušného fondu EÚ na realizáciu subregionálneho/miestneho rozvoja (napr. pri prístupe LEADER alebo podpore udržateľného rozvoja miest), obdobný prístup by mal byť zvolený v prospech uplatňovania takéhoto integrovaného územného prístupu pre všetky EŠIF. Cieľom takého prístupu by bola podpora realizácie regionálnej integrovanej územnej stratégie, a to prostredníctvom subregionálnych/miestnych integrovaných územných prístupov (so zachovaním kľúčových znakov prístupu LEADER) bez potreby rozlišovania a vykazovania oprávneného rozsahu podpory jednotlivých EŠIF v procese jej realizácie.

SR považuje za významné a **opodstatnené osobitným spôsobom podporovať rozvoj mestských funkčných území**. Mestá koncentrujú vyššiu ekonomickú aktivitu a vedia lepšie zabezpečiť obslužnosť pre spádové územia, ale disponujú nevyužitým rozvojovým potenciálom. Udržateľný rozvoj miest by mal byť taktiež **podmienенý integrovaným územným prístupom**. Mestský rozmer politiky súdržnosti by sa mal ďalej rozvíjať aj prostredníctvom inovačných opatrení a výmenou skúseností dobrej praxe na úrovni EÚ. Malo by taktiež dôjsť k zlepšeniu schopnosti miest koordinovať činnosti vykonávané na ich území a v ich funkčných územiach.

Európska územná spolupráca (ďalej len „EÚS“) musí aj **nad’alej zostať súčasťou politiky súdržnosti EÚ**. SR podporuje smerovanie finančných prostriedkov EÚS do všetkých troch typov územnej spolupráce – nadnárodnej, medziregionálnej a cezhraničnej, a to za účelom vykonávania spoločných aktivít partnerstiev vytvorených z rôznych členských štátov v regiónoch EÚ.

Pre zvýšenie viditeľnosti pozitívneho dopadu cieľa EÚS, odporúčame **zvýšiť finančnú alokáciu pre programy EÚS**. V tejto súvislosti bude potrebné vytvorenie jednoznačných demarkačných línií týkajúcich sa oprávneného rozsahu podpory v rámci EÚS a hlavných programov politiky súdržnosti. Rovnako je žiaduce pristúpiť k ďalšiemu zjednodušeniu implementácie týchto programov. **Programy EÚS by mali byť nad’alej vyňaté z povinnosti plnenia ex ante kondicionalít**.

V rámci **programov nadnárodnej spolupráce** je potrebné podporovať také oblasti a aktivity, ktoré smerujú ku komplexnému rozvoju územia a k zvyšovaniu kvality života obyvateľov spolupracujúcich území. **Programy cezhraničnej spolupráce je potrebné viac zamerať na oblasti podpory** realizované priamo na území regiónov, ktoré **prinášajú viditeľné výsledky dlhodobého charakteru** s výrazným cezhraničným dopadom a odrážajúce skutočné potreby cezhraničného územia.

SR by zároveň uvítala **jednotné a jasné pravidlá pre proces implementácie všetkých typov programov EÚS a všetky členské štáty EÚ**, a to vrátane tretích krajín, ktoré budú ustanovené v spoločnom legislatívnom predpise EÚ. Vzhľadom na špecifickosť programov EÚS by bol takýto prístup prínosný, rovnako by prispel aj k dosiahnutiu väčšej spoľahlivosti spolupracujúcich partnerov a stability procesov.

K hospodárskemu, sociálnemu a územnému rozvoju v EÚ prispieva aj koncept makroregionálnych stratégií. Z tohto dôvodu by mal byť tento koncept súčasťou rámca politiky súdržnosti EÚ aj po roku 2020. Vzhľadom na charakter programov EÚS a pre dosiahnutie synergických efektov pri využívaní prostriedkov z fondov EÚ, SR podporuje silnejšie prepojenie týchto programov s makroregionálnymi stratégiami.

V rámci právneho nástroja, akým je európske zoskupenie územnej spolupráce (EZÚS), **by bolo potrebné objasniť, posilniť a pevne stanoviť jeho úlohu v EÚS. Väčšiu motiváciu pri využívaní tohto nástroja** možno hľadať aj v samotnej implementácii EÚS (napr. prostredníctvom zvyhodňovania tejto právnej formy v procese hodnotenia).

Väzba so správou hospodárskych záležitostí EÚ

Užšie prepojenie správy hospodárskych záležitostí EÚ a politiky súdržnosti v programovom období 2014 – 2020 nepochybne prinieslo určitý pozitívny efekt a viedlo k naštartovaniu viacerých reformných opatrení v prostredí členských štátov, ktoré by inak boli realizované oveľa ťažšie, alebo by k ich realizácii nedošlo vôbec.

V budúcnosti vidíme priestor pre dosiahnutie **väčšej miery strategickej koherencie medzi politikou súdržnosti a správou hospodárskych záležitostí EÚ**. Potrebujeme vytvoriť konzistentný mechanizmus, ktorý určí jasné vzťahy a zabráni duplicitě medzi jednotlivými nástrojmi, ktoré prispievajú k napĺňaniu rovnakých cieľov, napr. medzi ex ante kondicionalitami a špecifickými odporúčaniami Rady pre jednotlivé krajiny.

Aby sa zabezpečilo, že hospodárske riadenie EÚ prinesie očakávané výsledky a bude prispievať k efektívnej implementácii hlavnej európskej (hospodárskej) stratégie, ako nástupcu stratégie EÚ 2020, musí byť **užšie, ale koordinovane, prepojené aj s inými politikami EÚ**.

Špecifické odporúčania Rady pre jednotlivé členské štáty by mali byť rozdelené podľa jednotlivých politík EÚ, ktorých sa dotýkajú (vrátane politiky súdržnosti). Prepojenie politiky súdržnosti s hospodárskym riadením však nesmie oslabiť dosiahnutie tradičného cieľa tejto politiky – konvergenciu a znižovanie regionálnych rozdielov. **Politika súdržnosti nemôže byť jediným nástrojom EÚ na realizáciu štrukturálnych opatrení v podmienkach členských štátov.**

Vzhľadom na fakt, že štrukturálne reformy nie sú krátkodobým procesom, špecifické odporúčania Rady pre jednotlivé členské štáty by mali byť **dlhodobejšie (nie na ročnej báze)**. Prepojenie politiky súdržnosti a hospodárskeho riadenia EÚ bude efektívnejšie, ak budú relevantné špecifické odporúčania Rady zosúladené s harmonogramom plánovania politiky súdržnosti a bude existovať konzistentný **system monitorovania** pokroku ich plnenia v priebehu celého programového obdobia.

Špecifické odporúčania Rady by mali byť **formulované v užšej spolupráci EK s členským štátom EÚ** tak, aby viedli k vykonaniu **štrukturálnych opatrení a požadovaných horizontálnych (prierezových) opatrení na národnej úrovni**, ktoré v súlade so strategickými cieľmi EÚ posilnia hospodársky, sociálny a územný rozvoj členského štátu a EÚ ako celku. V nadväznosti na potrebu riešenia problémov spätých s určitým územím by bolo potrebné, aby mali relevantné špecifické odporúčania Rady územný rozmer. Špecifické odporúčania Rady s územným priemetom by mali byť formulované v súlade s princípmi partnerstva a viacúrovňového riadenia v spolupráci s národnými a regionálnymi partnermi.

Ex ante kondicionality by mali byť stanovené pre proces programovania v dostatočnom časovom predstihu, mali by nadväzovať na získané skúsenosti z procesu ich realizácie v období 2014 - 2020 a mali by sa prísne viazať iba na tematické ciele politiky súdržnosti.

K posilneniu účinnosti ex ante kondicionalít napomôže v budúcom období identifikovanie ich **menšieho počtu** a ich konkrétnejšieho zamerania na odstránenie iba takých pretrvávajúcich prekážok, ktoré aj naďalej bránia účinnejšej a efektívnejšej realizácii tematických cieľov politiky súdržnosti v podmienkach členských štátov. Je preto žiaduce, aby takéto ex ante kondicionality boli **šité na mieru jednotlivým členským štátom EÚ a ich regiónom**. V súvislosti s regionálnym zameraním politiky súdržnosti, ale aj z dôvodu efektívneho vykonávania štrukturálnych reforiem by bolo žiaduce, aby ex ante kondicionality zohľadňovali územný prístup, **ako aj špecifiká jednotlivých regiónov**, pričom ich identifikácia by mala byť uskutočňovaná v partnerstve so zástupcami EK, národnej a regionálnej úrovne. Ex ante kondicionality by mali byť **v súlade so špecifickými odporúčaniami Rady v tých oblastiach, ktoré sú oprávnené na podporu z politiky súdržnosti**.

Podmienky súvisiace s makroekonomickou výkonnosťou a všeobecnými zásadami EÚ by mali byť spojené s celým rozpočtom EÚ, nielen s politikou súdržnosti, pretože musia mať vplyv a byť vynútiteľné pre všetky členské štáty EÚ.

Ako samostatná politika EÚ s cieľmi založenými na Zmluve sa politika súdržnosti nemôže stať rukojemníkom žiadnej podmienenosti, ktorá nie je priamo relevantná, prepojená a v súlade s cieľmi tejto politiky. Makroekonomická podmienenosť by nemala brániť širšiemu výkonu cieľov hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti. Podpora politiky súdržnosti smeruje najmä na regionálnu a miestnu úroveň. Regionálni a miestni aktéri (ako prijímatelia) by preto nemali byť sankcionovaní za neplnenie ekonomických záväzkov štátu, ktoré nemôžu priamo ovplyvniť. Z tohto dôvodu, **v období po roku 2020, nepodporujeme existenciu makroekonomickej podmienenosti, ktorá je viazaná iba na realizáciu cieľov politiky súdržnosti**.

Ďalšie možnosti zjednodušenia politiky súdržnosti

Reforma politiky súdržnosti v roku 2013 zaviedla mnohé prínosné strategické prvky, čo na jednej strane spôsobilo zvýšenie počtu implementačných nariadení a usmernení na žiadosť členských štátov, ale na druhej strane to neprinieslo žiadne zjednodušenie implementácie. Príkladom môže byť oblasť verejného obstarávania (ďalej len „VO“), kde aj napriek zlepšeniu prostredia VO prostredníctvom plnenia všeobecnej ex ante kondicionality, neprichádza k zjednodušeniu procesu kontroly VO, čo priamo súvisí s implementáciou projektov financovaných z fondov EÚ. Politika súdržnosti je v dôsledku tohto prístupu nadmerne regulovaná a nadmerne zaťažená, a to aj pravidlami iných politík EÚ. Na úrovni subjektov zodpovedných za implementáciu politiky súdržnosti to vyvoláva väčšiu neprehľadnosť a oneskorenie prijímania riadiacich a programových dokumentov na národnej úrovni. Implementácia politiky súdržnosti nesmie byť využívaná na zabezpečenie súladu členských štátov s pravidlami EÚ, najmä v oblasti VO a štátnej pomoci.

Rozsah legislatívnych predpisov a usmernení na úrovni EÚ musí byť zásadným spôsobom zredukovaný a zjednodušený. V porovnaní s programovým obdobím 2007 – 2013 sa počet týchto dokumentov len za obdobie 2014 – 2016 navýšil a ich celkový rozsah strán stúpol o takmer 2,5 násobok (z cca 1 750 strán na cca 4 050 strán). Niektoré z týchto dokumentov boli zo strany EK publikované s výrazným časovým oneskorením, a to až počas prebiehajúcej implementácie programového obdobia 2014 – 2020. **Všeobecné nariadenie EÚ by preto malo v budúcom období poskytnúť členským štátom len základný legislatívny**

rámec. Špecifické otázky, relevantné pre jednotlivé členské štáty, by mali byť predmetom vzájomnej dohody medzi EK a členským štátom EÚ, avšak by mali byť vzájomne zdieľané, s cieľom zabezpečenia transparentnosti tohto procesu.

Návrh legislatívnych predpisov EÚ pre politiku súdržnosti by mal byť zverejnený spoločne alebo bezodkladne po zverejnení návrhu viacročného finančného rámca po roku 2020. Napriek objektívnym dôvodom (negociácie spojené s Brexitom, voľby do Európskeho parlamentu) by **balík legislatívnych predpisov EÚ** pre politiku súdržnosti na obdobie po roku 2020 mal byť **prijatý s dostatočným časovým predstihom**, najneskôr však 6 mesiacov pred začiatkom oprávnenosti výdavkov na nové programové obdobie po roku 2020. V tomto kontexte je potrebné zvážiť rozdelenie legislatívy EÚ pre politiku súdržnosti na dve samostatné nariadenia EÚ: nariadenie o tematických prioritách, oblastiach podpory a všeobecných princípoch a spoločné nariadenie o implementačných pravidlách, ktoré by malo platiť nezávisle od 7-ročných rozpočtových cyklov.

Proces **dezignácie** sa v súčasnom programovom období neprejavil ako efektívny nástroj a mal vplyv na oneskorený začiatok implementácie politiky súdržnosti na obdobie 2014 - 2020. Pokiaľ v programovom období po roku 2020 nedôjde k zásadnej zmene mechanizmu implementácie politiky súdržnosti, čo nepovažujeme za žiaduce, nevidíme dôvod na zopakovanie tohto procesu. Audit by sa mal spoliehať na predošlé výsledky auditov a akékoľvek overenie funkčnosti systému by sa malo zúžiť len na novo zavedené prvky.

Podporujeme orientáciu na výsledky a k tomu prispôbené vykazovanie výdavkov. V tomto kontexte podporujeme **povinné využívanie zjednodušeného vykazovania výdavkov**, ktoré preukázateľne znižuje chybovosť a administratívnu záťaž pre prijímateľov a subjekty zodpovedné za implementáciu EŠIF. Aplikácia zjednodušeného vykazovania výdavkov a ďalších nových metód zameraných na výsledky, musí patriť medzi kľúčové prvky budúceho mechanizmu implementácie politiky súdržnosti. V procese realizácie EŠIF by sa preto malo uplatňovať na všetky vhodné projekty, a to bez stanovovania akýchkoľvek horných limitov v rámci celkových oprávnených nákladov projektov, ako podmienky pre jeho realizáciu. VO nemôže byť prekážkou pre aplikáciu zjednodušeného vykazovania výdavkov. Zároveň je však dôležité zavádzať do praxe aj nové metódy zjednodušeného vykazovania výdavkov (napr. návrh rozpočtu, paušálne sumy na úrovni EÚ, platby na základe splnených podmienok).

Väčšia orientácia na výsledky, a to aj prostredníctvom povinného zavedenia zjednodušeného vykazovania výdavkov, prinesie so sebou aj **jednoduchšie kontroly na úrovni prijímateľov zo strany orgánov zodpovedných za implementáciu programov pre politiku súdržnosti**. Z týchto dôvodov je potrebné sa zamerať na prevenciu dvojitého kontroly. SR osobitne podporuje „princíp jednotného auditu“. V oblasti systému auditov a kontrol musí dôjsť k významnému posunu od formálneho overovania súladu (založeného iba na overovaní administratívnych pochybení a na kontrole striktného dodržiavania súladu s legislatívou EÚ) smerom k dosahovaniu výstupov/čiastkových výsledkov a pokroku pri implementácii a na overovanie funkčnosti a efektivity národných systémov riadenia a kontroly. Ako vhodný mechanizmus na dosiahnutie tohto cieľa sa javí využitie mechanizmu platieb na základe splnených podmienok, ktorý presúva ťažisko overovania a kontroly od súladu k výstupu a výsledku. Pri výkone auditov je žiaduce na úrovni EÚ zaviesť **jednotnú databázu auditných zistení**, ktorá umožní zdieľať skúsenosti členských štátov s najefektívnejšími opatreniami prijatými za účelom odstránenia a nápravy zistených nedostatkov.

V oblasti VO by bolo žiaduce **zjednotiť a jasnejšie definovať pravidlá VO iba na úrovni legislatívneho predpisu EÚ**, čím by sa znížil dopad efektu nadmernej regulácie t. j. „gold-

platingu“ na národnú úroveň. Rovnako je nevyhnutné stanoviť na úrovni EÚ **jednotné pravidlá pre výkon kontroly zo strany riadiacich orgánov**. Pravidlá by mali byť definované na úrovni EÚ jednoznačne a dostatočne zrozumiteľne, aby nebol vytvorený dodatočný priestor pre rôzne výklady zo strany členských štátov, EK, či napr. Európskeho dvora audítorov. SR v procesoch VO presadzuje možnosť širšieho **využitia MEAT kritérií**, ktoré sú zamerané na ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku a najlepší pomer kvality a ceny. Širšie uplatnenie MEAT kritérií má vplyv na zvýšenú kvalitu tovarov a služieb, lepšiu nákladovú efektívnosť, zlepšenie spoľahlivosti, či zníženie prevádzkových nákladov.

Pravidlá štátnej pomoci by mali byť **stanovené primerane a zrozumiteľnejšie** už na úrovni EÚ tak, aby sa následne predišlo rôznym výkladom v ich aplikácii na úrovni jednotlivých členských štátov EÚ. SR preto podporuje účinnejšie **zabezpečenie koordinácie medzi pravidlami štátnej pomoci a legislatívnymi predpismi EÚ** pre politiku súdržnosti, a to prostredníctvom užšej spolupráce jednotlivých zodpovedných generálnych riaditeľstiev EK v procese ich prípravy. Zjednodušeniu implementácie by rovnako napomohlo, pokiaľ by **schválenie jednotlivých programov zo strany EK súčasne znamenalo aj akceptovanie súladu s uplatňovaním pravidiel štátnej pomoci**. V prípade aplikovania pravidiel štátnej pomoci je zároveň potrebné diskutovať **o vyňatí niektorých špecifických oblastí podpory politiky súdržnosti z notifikačnej povinnosti voči EK**, a to stanovením nových oblastí podpory v rámci všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách (GBER), s cieľom ponechania iba ich oznamovacej povinnosti voči EK. Išlo by hlavne o tie aktivity, ktoré svojou povahou významne prispievajú k rastu a zamestnanosti a vytvárajú tak európsku pridanú hodnotu vedúcu k napĺňaniu spoločných cieľov na úrovni EÚ.

Z pohľadu ďalšieho zjednodušovania je potrebné sa zamerať na úplné **zosúladenie** pravidiel nielen v rámci EŠIF navzájom (napr. v oblasti napĺňania tematickej koncentrácie na úrovni operácií, využívania spoločných nástrojov pre EŠIF, podpory viacfondového financovania, potreby zosúladenia finančných rokov, atď.), ale aj medzi politikou súdržnosti a ostatnými nástrojmi EÚ, a to s cieľom dosiahnuť hmatateľnejšie synergie a multiplikačný efekt. Tým by sa zabezpečilo lepšie vzájomné dopĺňanie rôznych nástrojov EÚ, napr. medzi politikou súdržnosti a programom Horizont 2020 alebo Nástrojom na prepájanie Európy. Taktiež, existuje dostatočný priestor na **zlúčenie alebo ukončenie niektorých programov a nástrojov EÚ po roku 2020**, ktorými sa už v súčasnosti vytvára duplicita financovania pre rovnaký typ prijímateľov (napr. aktivity malých a stredných podnikov sa na úrovni EÚ môžu rovnako financovať z nástroja COSME, Horizont 2020, EFSI - Európsky fond pre strategické investície, ako aj EŠIF). Z pohľadu efektívnosti nákladov, racionalizácie administratívnych kapacít, ako aj celkového zníženia administratívnej záťaže na úrovni EÚ by viaceré obdobné nástroje na úrovni EÚ mali cielene prispievať k napĺňaniu cieľov iba jednej hlavnej politiky EÚ.

Súčasná legislatívna úprava EÚ, týkajúca sa ustanovení pre oprávnenosť operácií v závislosti od miesta, nepriniesla členským štátom očakávané efekty. Z dôvodu nejasného výkladu bolo jej uplatnenie v procese implementácie komplikované a nedostatočne využiteľné. SR preto navrhuje v budúcom období predmetné ustanovenie z legislatívneho textu vypustiť.

Neodmysliteľnou súčasťou implementácie budúceho programového obdobia musí byť **zvýšené využívanie integrovaného a viacfondového prístupu EŠIF**. Prijímateľ by mal mať rovnako možnosť realizovať viacero aktivít oprávnených na podporu z EŠIF aj na úrovni operácie, a to bez potreby predkladania samostatných projektov, čeliac tak neistote v procese ich schvaľovania. Jedným z možných riešení by preto mohlo byť výraznejšie zvýšenie

maximálnej výšky prostriedkov EÚ pre financovanie časti operácie, ktorej náklady sú oprávnené na podporu z iného fondu EÚ. Taktiež by malo byť prijímateľom umožnené, aby takýto doplnkový spôsob krížového financovania mohol byť uplatňovaný zo strany všetkých EŠIF. SR rovnako navrhuje systematicky umožniť 10 %-nú flexibilitu na úrovni prioritnej osi bez potreby modifikácie programu. EK by mala schvaľovať len finančný plán a ukazovatele programu nad túto sumu a ich zmeny.

SR taktiež podporuje zníženie administratívnej záťaže aj v rámci povinných systémov elektronickej výmeny údajov medzi členským štátom a EK.

Európsky fond pre strategické investície je spoločnou iniciatívou Európskej investičnej banky, Európskeho investičného fondu a EK na pomoc prekonať súčasnú investičnú medzeru v EÚ pri mobilizovaní súkromného financovania pre strategické investície. Tento charakter fondu by mal zostať aj v budúcom programovom období zachovaný a nemal by nahrádzať grantovú podporu poskytovanú z politiky súdržnosti. Politika súdržnosti a Európsky fond pre strategické investície by však mali pôsobiť synergicky a koordinovane tak, aby prispievali k hospodárskemu rastu a rastu investícií v regiónoch EÚ.

Pravidlá uplatňované pre centrálné riadené finančné nástroje sú menej náročné a flexibilnejšie, ako podmienky spojené s využívaním finančných nástrojov na národnej úrovni aj napriek tomu, že sledujú rovnaký cieľ, a to podporu investícií od ktorých sa očakáva, že budú finančne životaschopné, ale nemajú zabezpečené dostatočné financovanie z trhových zdrojov. Príkladom môže byť Iniciatíva na podporu malých a stredných podnikov, ako centrálné riadený nástroj na úrovni EÚ, ktorý má oproti finančným nástrojom implementovaným na národnej úrovni flexibilnejšie pravidlá v oblasti územného ohraničenia podpory, miery národného spolufinancovania, výbere finančných sprostredkovateľov, a pod.

Z pohľadu SR je preto dôležité pokračovať v **zjednodušení pravidiel, najmä pre finančné nástroje implementované na národnej úrovni** tak, aby sme mali k dispozícii všetky predpoklady pre ich úspešnú implementáciu a v oveľa väčšej miere dokázali atraktívniť ich využívanie v podmienkach členských štátov EÚ. Zároveň je však potrebné ponechať v rámci politiky súdržnosti dobrovoľnosť výberu tak, aby sa riadiaci orgán mohol rozhodnúť, či využije podporu prostredníctvom grantov, finančných nástrojov, alebo kombináciou týchto možností. Výber formy a zdrojov financovania by mal byť primeraný cieľom, ktoré sa majú dosiahnuť.

V súvislosti s diskusiou o zjednodušení politiky súdržnosti EÚ, sa zo strany niektorých členských štátov EÚ vyvíja úsilie o stanovenie diferencovaného prístupu pri uplatňovaní legislatívnych pravidiel EÚ v období po roku 2020, ktorý presahuje rámec zjednodušenia a uznáva rozdiely v rozsahu financovania, inštitucionálnych a administratívnych štruktúrach, či výkonnosti a výsledkoch vykonávania tejto politiky EÚ. Preregulovaná intervenčná logika politiky súdržnosti sa rovnako uplatňuje vo všetkých členských štátoch EÚ, t. j. aj v prostredí krajín, ktorých príspevok z fondov EÚ je nízky a tým predstavujú aj nízke riziko pre rozpočet EÚ. V podmienkach takýchto členských štátov náročné administratívne požiadavky na úrovni prijímateľa spôsobujú nízky záujem o využívanie prostriedkov EÚ aj po roku 2020. **Požiadavku na vytváranie ďalších odlišných (paralelných) systémov riadenia a implementácie pre politiku súdržnosti na úrovni EÚ však SR nepovažuje za systémový krok** a opatrenie, ktoré je v súlade s rovnakým zaobchádzaním pri uplatňovaní práva Únie, a to z dôvodu rozdielnej úrovne rozvoja regiónov v EÚ. Spoločné úsilie všetkých členských štátov EÚ by malo byť prednostne koncentrované na dosiahnutie spoločného záujmu,

a to zjednodušenia budúceho mechanizmu implementácie politiky súdržnosti v maximálne
možnej miere tak, aby bol systém realizácie tejto významnej politiky EÚ v programovom
období po roku 2020 efektívny a naďalej atraktívny pre všetky členské štáty a regióny EÚ.